Marko Viljanen
Hallintojohtaja
Ilmatieteen laitos
2.5.2022

**Ilmatieteen laitoksen lausunto / VNS 2/2022 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta 2023-2026**

Ilmatieteen laitos esittää lausuntonaan otsikon asiasta seuraavaa:

Ilmatieteen laitos on tutustunut selontekoon ja nostaa esiin sen omaa toimintaa koskevina erityiskysymyksinä:

1. Ilmatieteen laitos pitää tärkeänä kehittämisalueena avaruuteen liittyvien palveluiden kehittämistä. Laitos on valmistellut yhdessä Puolustusvoimien ja Maanmittauslaitoksen kanssa ehdotuksen kansallisen avaruustilannekuvakeskuksen perustamisesta. Avaruustilannekeskus tarvitaan turvaamaan yhteiskunnan toiminnan ja hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä satelliittijärjestelmiin perustuvia palveluja mm. navigaatio ja paikkatieto, tietoliikenne, sään ja ympäristöolosuhteiden monitorointi sekä yhteiskunnan turvallisuuden ja puolustusvoimien toiminnan kannalta tärkeä lähialueiden olosuhteiden havaintotieto. Nämä palvelut perustuvat satelliittijärjestelmiin, joiden toimintaa häiritsevät ja vaarantavat avaruussää sekä lähiavaruuden lisääntyvän satelliittiliikenteen ja avaruusromun törmäysuhka. Tässä yhteydessä Suomen on tarkoitus liittyä osaksi eurooppalaista EU SST-kumppanuussopimusta, joka mahdollistaa Suomelle reaaliaikaisesti käyttöön parhaan mahdollisen avaruustilannetiedon ja parantaa näin kyvykkyyttä ennakoida yhteiskunnan toiminnoille aiheutuvaa.

   Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2023-2026 on ehdotettu Ilmatieteen laitokselle avaruustilannekeskukseen rahoitusta 250.000 euroa/vuosi. Summa on alle puolet Ilmatieteen laitoksen esittämästä rahoitustarpeesta (550.000eur/vuosi). Laitos pitääkin tärkeänä riittävän rahoituksen osoittamista toimintaan jatkossa.

2. Ilmatieteen laitos on osa kriittistä infrastruktuuria ja se priorisoi omassa tuotannossaan kriittiset viranomaisasiakkuudet (esim. Puolustusvoimat, pelastusviranomaiset ja STUK). Näille toimitetaan tarvittaessa tilanteen vaatimia erikoispalveluja. Puolustusvoimat myös tukeutuu Ilmatieteen laitoksen sääpalveluihin kaikissa tilanteissa, joten laitoksen maanpuolustuksellinen rooli on merkittävä. Tämän vuoksi laitoksen riittävien resurssin turvaaminen ajankohtaisessa kansainvälisessä turvallisuustilanteessa on kansallisesti tärkeää.

3. Osana suunnitelmaa on Ilmatieteen laitokselle kohdennettu matkustusmenosäästöjä yhteensä 784.000euroa/vuosi. Laitoksen näkemyksen mukaan säästövelvoite on suurempi kuin laitoksen budjettirahoitetun matkustamisen menot. Näin menojen vähennys johtaa lisäksi tulojen vähenemiseen, koska matkustus on osin ulkopuolisesti rahoitettua tutkimustoimintaa. Liikenne- ja viestintäministeriö on ilmoittanut tarkastelevansa säästövelvoitteen kohdentamista uudelleen.